

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžnz/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 1018200643
Dátum vydania rozhodnutia: 22.07.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1018200643.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu (spravodajca) a sudcov Mgr. Viliama Pohančeniča a JUDr. Anny Peťovskej, PhD., v právnej veci žalobcu: Rusínska obroda na Slovensku, Masarykova 20, 080 01 Prešov, právne zastúpeného JUDr. Andrejom Ligom, advokátom so sídlom v Prešove, Oravská č. 7, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, sekcia verejnej správy, so sídlom v Bratislave, Drieňová č. 22, v konaní o žalobe proti nečinnosti orgánu verejnej správy, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky žalobu z a m i e t a .

Účastníkom konania náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Žalobou, pôvodne podanou na Krajskom súde v Bratislave dňa 23.10.2014 sa žalobca domáhal, aby súd uložil Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky povinnosť vo vzťahu k občianskemu združeniu Zväz Rusínov-Ukrajincov Slovenskej republiky konať podľa § 11 ods. 2, resp. podľa § 12 ods. 1, písm. b/ zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, v lehote 30 dní odo dňa doručenia uznesenia.

2. V odôvodnení žaloby uviedol, že žalovanému podal podnet na začatie konania podľa uvedených ustanovení zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov s tým, že podľa sčítania obyvateľstva v r. 2011 a iných ústredných dokumentov sú v Slovenskej republike za národnostné menšiny považované maďarská, rómska, rusínska, česká, ukrajinská, nemecká, poľská, moravská, ruská, bulharská, chorvátska, srbská a židovská. Nie je medzi nimi národnosť rusínsko-ukrajinská. Takto označená národnosť v Slovenskej republike neexistuje ani de facto ani de iure. Rusínsko-ukrajinská národnosť neexistuje ani na Ukrajine, ani nikde na svete. Z tohto zreteľne vyplýva, že aj občianske združenie pod názvom „Zväz Rusínov-Ukrajincov Slovenskej republiky“ existuje v rozpore s ustanovením čl. 12 a čl. 34 ods. 3 Ústavy SR. Porušuje sa tým základné právo Rusínov, predovšetkým tým, že rusínska národnosť sa stotožňuje s ukrajinskou. Keď je niekto Rusín, nemôže byť Ukrajinec, a to ani „cez

spojovník“. Po bezvýslednom vyčerpaní sťažnosti ministromi vnútra, podľa § 250t ods. 1 O.s.p. podal na krajský súd návrh na začatie konania proti nečinnosti orgánu verejnej správy.

3. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 10.04.2015 k žalobe uviedol, že zotrúva na právnom názore vyjadrenom v stanovisku vo veci Nedemokratické stanovky Ruského klubu 1923 Prešov zo dňa 25.04.2014 a navrhoval, aby najvyšší súd žalobu podľa § 250t ods. 4 O.s.p. ako nedôvodnú zamietol. Na základe predmetného podnetu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, odbor všeobecnej vnútornej správy, oddelenie vnútorných vecí a vojnových memoárov dňa 25.04.2014 zaslalo Okresnej organizácii Rusínskej obrody vo Svidníku, zastúpenej JUDr. Andrejom Ligom, Oravská 7, 080 01 Prešov, stanovisko k ich podnetu na začatie konania podľa § 11 ods. 2, resp. § 12 ods. 1 písm. b) zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. V stanovisku sa konštatuje, že Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky predmetnej žiadosti nemôže vyhovieť, keďže nemôže začať konanie z úradnej povinnosti podľa § 11 ods. 2 vyššie uvedeného zákona, pretože konanie podľa § 11 ods. 2 možno začať len na základe návrhu občianskeho združenia a navyše neboli a nie sú založené dôvody na takéto konanie vrátane postupu podľa § 12 ods. 1 písm. b).

4. Podľa § 491 ods. 1 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej „SSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

5. Podľa § 491 ods. 2 SSP právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

6. Vzhľadom na to, že od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. (Správny súdny poriadok), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok, najvyšší súd v zmysle § 491 ods. 1 SSP prejednal žalobu proti nečinnosti žalovaného ako orgánu verejnej správy pôvodne podanú podľa § 250t ods. 1 O.s.p. v právnom režime podľa § 242 a nasl. Správneho súdneho poriadku.

7. Podľa § 242 ods. 1 SSP žalobca sa môže žalobou domáhať odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy v začatom administratívnom konaní.

8. Podľa § 242 ods. 2 SSP odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy spočívajúcej v porušení povinnosti začať administratívne konanie z úradnej povinnosti sa žalobou môže domáhať len prokurátor.

9. Preskúmaním veci najvyšší súd zistil, že žalobca sa domáhal odstránenia nečinnosti spočívajúcej v tvrdení povinnosti žalovaného začať konanie vo vzťahu k inému občianskemu združeniu - Zväz Rusínov-Ukrajincov Slovenskej republiky, podľa § 11 ods. 2, resp. podľa § 12 ods. 1, písm. b/ zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, na základe podnetu zo dňa 05.04.2014.

10. Podnet na začatie konania nemožno kvalifikovať ako návrh na začatie konania, ktorý musí podať aktívne legitimovaná osoba, ktorej takéto legitimácia vyplýva priamo zo zákona č. 83/1990 Zb. Podnet na rozdiel od návrhu nespôsobuje začatie administratívneho konania a nevyvoláva existenciu administratívneho konania. Nečinnosť podľa § 242 ods. 1 SSP môže nastať iba v začatom administratívnom konaní. Existencia administratívneho konania je esenciálnou podmienkou skúmania tvrdení nečinnosti orgánu verejnej správy.

11. Žalobca nie je účastníkom registračného konania ani konania o zmenách stanov iného občianskeho združenia, v tomto prípade Zväzu Rusínov-Ukrajincov Slovenskej republiky v zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 83/1990 Zb. Túto skutočnosť zrejme uznáva i žaloba, pretože svoje podanie formuloval ako podnet na začatie konania. Zásadnou otázkou bolo, či konanie podľa § 11 ods. 2 je možné začať bez návrhu. Právny názor najvyššieho súdu je v tomto zhodný so žalovaným Ministerstvom vnútra SR, že ustanovenie § 11 ods. 2 zákona č. 83/1990 Zb. viaže úkony ministerstva vo vzťahu k začatému konaniu

na základe oznámenia o zmene stanov, na začatie ktorého je aktívne legitimované občianske združenie, ktorého zmena sa týka. Zákon č. 83/1990 Zb. v tomto konaní žalobcovi nepriznáva ani postavenie vedľajšieho účastníka konania. Takéto postavenie nie je možné vyvodit' ani z iných zákonov. Ochrana verejného záujmu a súlad so zákonom je zabezpečovaný všeobecným dozorom prokuratúry nad zákonnosťou v oblasti verejnej správy, právnymi prostriedkami priznanými prokuratúre v § 21 a nasl. zák. č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov.

12. Pokiaľ ide o tvrdenú nečinnosť žalovaného podľa § 12 ods. 1, písm. b/ zákona č. 83/1990 Zb. (rozpušenie združenia ministerstvom), ide o konanie, ktoré začína z úradnej povinnosti ministerstvo na základe správnej úvahy a aktívne legitimovaným subjektom na podanie žaloby proti nečinnosti začať administratívne konanie z úradnej povinnosti je v zmysle § 242 ods.2 SSP prokurátor. Najvyšší súd preto žalobu podľa § 249 SSP zamietol.

13. V zásade je potrebné zdôrazniť, že administratívne konanie podľa zákona č. 83/1990 Zb. má charakter registračného konania, ktorého účastníkom je subjekt, ktorého sa registrácia týka. Súladnosť konania so zákonom je externe zabezpečovaná všeobecným dozorom prokuratúry v oblasti verejnej správy. V rámci dozoru prokuratúra prijíma podnety dotknutých osôb. Registračné konanie nemá charakter sporového administratívneho konania. Ochrana názvu - pomenovania združenia s označením „Rusín“ môže byť zabezpečovaná v rámci všeobecných občianskoprávných prostriedkov, a to na základe dokazovania v sporovom civilnom konaní.

14. Vzhľadom na uvedené procesné okolnosti najvyšší súd nemohol otvoriť konanie v merite veci a vyjadrovať sa k nepochybne zásadným otázkam, majúcim skôr charakter skupinových práv národnostných menšín. Len obiter dictum uvedený prípad právneho významu spojovníka evokuje obdobný problém označovania Česko - Slovensko, v ktorom prípade tiež nejde o spojovník medzi synonymami, ale spojovník plnil funkciu spojky „a“.

15. O trovách konania najvyšší súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP. Žalobca nemal vo veci úspech a žalovanému trovy konania nevznikli.

16. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.